

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III обикновено Народно Събрание.

(Първа сесия.)

VII. ЗАСЪДАНИЕ, ВТОРНИКЪ 21. ДЕКЕМВРИЙ 1882 ГОД.

(Начало въ 1 часъ и 30 мин. послѣ пладнѣ, подѣ председателството на Негово Високо Преосвященство Митрополита Симеона Варненско-Прѣславский).

Председателъ (звъни): Ще се прочете списъкътъ на депутатитѣ.

Секр. Шивачовъ: (Чете).

Отъ 47 депутати се вижда, че присѣствуватъ 38 души а отсѣствуватъ 9 души; а именно: Нури Салиевъ, М-ръ Вълковичъ, Алексий Карамановъ, В. Х. Ангеловъ, Л. Дуковъ Мирский, Мецовъ, В. Шишковъ и Генералъ Соболевъ.

Председателъ: Ще каже, че Нар. Събрание е пълно, и засѣданието се открива.

Г. Дуковъ заяви, че, по причина на болестъ, днесъ не може да дойде на засѣданието.

Ще се прочете протоколътъ на вчерашното засѣдание.

Секр. Шивачовъ: (Чете).

Председателъ: Депутацията, която бѣхте избрали, за да отнесе на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО отговора на тронната рѣчь, днесъ на 11 часа има частта да се представи на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО. Г. Аневъ ще съобщи на Нар. Събрание приемътъ, който станѣ на Вашата депутация.

Аневъ: Като членъ отъ депутацията, г-да представители, която вие благоволихте да изберете, за да поднесе предѣ стѣпитѣ на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО отговора на Нар. Събрание, щастливъ се считамъ да ви съобщѣ, че тя биде блѣскаво приета и съ особенно благоволение отъ НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО. При тоя случай, Негово Високопреосвященство

председателътъ на Нар. Събрание, произнесе слѣдующето слово:

(Чете):

ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО!

Честити се считаме, че намъ се е поднала честта, да поднесемъ предѣ стѣпитѣ на ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО отговора, който народнитѣ представители направихъ на тронната рѣчь на ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО. Като я поднасяме, съ особено чувство на благодарение засвидѣтелствуваме, че както народнитѣ представители така и правителството на ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО се въодушевяватъ отъ еднакво горещо желание, за да положатъ общи трудове и старания за подобрене положение на отечеството ни въ всѣко отношение. Това ни дава, да се надѣваме, че дѣятелността на Нар. Събрание нѣма да бѣде безполезно, и неговитѣ мнѣния ще се земѣтъ като изражение на това горѣщо желание.

Като изпълняваме поржчението на Нар. Събрание, считаме за свой дългъ, да изразимъ предѣ ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО надѣждата на народнитѣ представители, че ще се обърне особенно внимание на Народното просвѣщение. Защото само съ истинското образование може да се приготви едно честито и блѣстяще бѣдущее за отечеството ни.

Въ отговоръ на това слово НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО благоволи да даде слѣдующия отговоръ. (Чете):

Ваше високопреосвященство, г-да представители!

Съ вътрешно удоволствие изслушахъ както отвѣтний адресъ на Събранието, тъй също и думитѣ пълни съ значение, съ които го придружихте. Азъ отъ все сърдце благодарѣхъ, прѣзъ васъ, на вситѣ представители, и се радвамъ отъ все сърдце, като виждамъ че сме съгласни върху всичкитѣ важни въпроси, които интересуватъ отечеството ни. Твърдѣ Ми бѣ жално, г-да представители, гдѣто болѣстѣта не Ми позволи да изпълня голѣмото си желание да откриѣхъ лично сесията на Нар. Събрание.

Ваше високопреосвященство, г-да представители!

Азъ напълно оцѣнявамъ горѣщото и искренното ви желание да се положатъ общи трудове и усилия за подобренieto на страната въ всеѣко отношение. Азъ както и правителството Ми, съ голѣма готовност и благодарностъ ще посрѣщамъ и приемамъ желанията, указанията и съвѣтитѣ на представителитѣ на народа, не само по дѣлото на Народното просвѣщение, нъ и по всичкитѣ други отрасли на управлението. Тѣй като цѣльта ни, и желанията ни сѣ тождествени, то Азъ нѣмамъ съмнѣние, че чрезъ взаимното ни съдѣйствиe и освѣтление, ние ще можемъ всеѣкога съгласно да изнамеримъ начина за достигането и осъществлението имъ.

Моля ви да бждете тълкователи предъ Нар. Събрание, на Моето искрено съжаление, за гдѣто не съмъ могълъ още да видя всичкитѣ г-да представители, и на Моята признателностъ за искреннитѣ имъ въ отвѣтний адресъ чувства.

(Живи и продължителни урра!)

Слѣдъ това, НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО благоволи да говори съ всеѣкиго отъ г-да депутатитѣ и да ни отпусне съ същото благоволение, съ което ни и прие.

Предсѣдатель: На дневенъ редъ сѣ докладитѣ на г-на Министра на Финанситѣ по законопроектитѣ, които внесе въ Нар. Събрание.

М-ръ Начовичъ: Г-да представители! Длъжността на Министерството е, да улесни работата на комисиитѣ, които Нар. Събрание благоволи да избере за разглеждането на бюджета и на законопроектитѣ, които Министерството е изработило, и които НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО обща въ своето тронно слово. За тая цѣль съмъ изработилъ два доклада до Нар. Събрание. Единътъ докладъ излага програмата на правителството и особно на Финансовото Министерство, по финансовата частъ на Княжеството; той излага сирѣчь онова, което правителството е извършило до сега, и което е вече познато на г-да представителитѣ, тъй както и законопроектитѣ,

които сѣ приготвени, и които ще се представятъ на народнитѣ представители. По злопастиe обаче, тоя докладъ, по причина на много работа въ Държавната Печатница, още не е готовъ, но го очаквамъ въ всеѣка минута да пристигне, защото имаше въ Министерството отъ Държавната Печатница, че ще ми се въспроводи още днесъ. Вторий докладъ се отнася до расходитѣ, които Правителството е направило прѣзъ текущата и минжлата година. Отъ него ще видятъ г-да представителитѣ гдѣ и какъ сѣ се употрѣбвали доходитѣ. Този докладъ ще помоля г-на Шивачова да го прочете.

Секр. Шивачовъ (чете):

ДОКЛАДЪ ДО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

По расходитѣ на Държавнитѣ доходи.

I.

Първия докладъ, който имашъ честѣта да представя на господа народнитѣ представители, имаше за цѣль да даде на Народното Събрание единъ краткъ отчетъ за преобразованията, които Финансовото Министерство е въвело по финансовата частъ на Княжеството, както и за ония, които то мисли да въведе, съ съдѣйствието на господа представителитѣ.

Цѣльта на тоя втори докладъ е да даде на същото Събрание единъ ясенъ отчетъ за расходитѣ, които правителството е направило презъ текущата финансова година, за да могатъ Господа представителитѣ да си съставятъ едно вѣрно понятие за употрѣблението на държавнитѣ доходи.

II.

За да си направи чловѣкъ едно понятие за разноскитѣ, които правителството е направило презъ текущата 1882 г., необходимо е преди всичко да вземе въ рѣка бюджета за същата година. Въ тоя бюджетъ сѣ предвидени разноскитѣ, които сѣ били нуждни по разнитѣ отрасли на управлението, и Министерствата не сѣ се отстранявали за тия разноски отъ кредититѣ, които сѣ били отпуснати, съгласно съ казанния бюджетъ.

Това незначи обаче, че Министерствата сѣ изживили всичкитѣ сумми, които сѣ били предвидени въ бюджета на расходитѣ; напротивъ, една голѣма частъ отъ кредититѣ, които сѣ били отпуснати, не сѣ се изживили, и всеѣко едно ми-

нистерство е направило значителни икономии. Тъй напримѣръ, презъ финансовата 1881-ва година има спестени сумми отъ разнитѣ Министерства до 4,173,268 лева и икономиятъ презъ текущата година не ще да сж много по-долу отъ горнята сума, понеже и тѣ ще възлезжтъ на 3,970,000 лева.

По злощастие обаче, както въ миналата година тъй и въ текущата, една значителна частъ отъ тия остатки сж били употребени за удовлетворение на нужди, които не е било възможно да се предвидятъ при съставянето на бюджета. Ако да е било възможно тия нужди да се предвидятъ по рано, сирѣчь, когато се е работилъ бюджета, и ако да се е знаело тогава какви икономии е можало да се направятъ, бюджета е трѣбалъ да се нарѣди съ врѣме тъй, щото да не е имало нужда отъ извънредни кредити. Въ всѣкий случай обаче, общата сума на годишнитѣ бюджети не е била надминувана; напротивъ, разносикитѣ сж били и въ двѣтъ последни години по малко отъ асигнуванитѣ за тѣхъ кредити.

III.

Направенитѣ икономии презъ текущата година сж слѣдующитѣ:

Отъ Военното Министерство	1,700,000
« Финансовото Министерство	900,000
« Външнитѣ Дѣла	420,000
« Вжтрѣшнитѣ Дѣла	400,000
« Министерството на Просвѣщението	290,000
« Министерството на Правосъдието	260,000
Всичко	3,970,000

Понеже годината не е още еключена, тия сумми не сж абсолютно върни, но тѣ ще се отдалечаватъ твърдѣ малко отъ самата истина.

Отъ тия остатки сж се употребили на удовлетворение непредвидени нужди слѣдующитѣ сумми:

За военни потребности:	
Укази № 59, 60	670,000 —
По Минист. на Външнитѣ Дѣла	143,296 —
По Вжтрѣшнитѣ Дѣла	514,394 —
По Просвѣщението	225,000 —
По Финансовото Министерство	65,000 —
По Общитѣ Згради	
Указъ № 316	500,000 —
Всичко	2,147,690.

Тъй щото, за текущата година, вопреки употреблението на една частъ отъ остаткитѣ на непредвидени разноси, все пакъ остава една икономия отъ 1,322,310 лева.

По-голямата частъ отъ тия остатки сж били употребени за постройки, съ исключение на взетата сума отъ 670 хиляди за военни потребности.

Тъй напримѣръ, една сума отъ

105,000 лева е била взета отъ остаткитѣ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла за доискарването полицията въ Русчукъ. Втора сума отъ:

341,984 е била взета отъ остаткитѣ на сжщото министерство за нужди по общитѣ сгради.

Трета сума отъ

225,000 е била взета отъ остаткитѣ на просвѣщението за доискарвание на Софийската и Ломската гимназии. Четвърта сума отъ

500,000 лева е била взета отъ общитѣ остатки на тая година, тъй както и други

65,000 отъ Финансовото Министерство все за Общитѣ Згради.

Останалитѣ сумми сж се употребили преимущественно: за изложенията въ Бордо и Москва, за преслѣждане разбойничитѣ, за пособие на поборничитѣ и други подобни дребулии.

Горѣказанната сума отъ 500,000 лева е въ сжщность единъ милионъ, отнесенъ половината на остаткитѣ отъ текущата и другата половина на предишната финансова година, съгласно съ постановлението на Държавния Съвѣтъ.

Сжщото се е случило и презъ годината 1881. Презъ тая година, както се каза по-горѣ, сж се спестили въ разнитѣ Министерства 4,173,268 л. Тъй напримѣръ, Военното Министерство е спестило

лева	1,349,114 —
Вжтрѣшнитѣ Дѣла	« 960,397 —
Финансовото Министерство	« 770,574 —
Върховното правителство	« 380,308 —
Правосъдието	« 378,942 —
Просвѣщението	« 292,258 —
Външнитѣ Дѣла	« 37,234 —
Министерекий Съвѣтъ	« 4,439 —

Отъ тия остатки обаче сж били взети и израсходвани за разни потребности и преимущественно за постройки, слѣдующитѣ сумми:

Отъ Военното Министерство	лева 1,348,633 —
Отъ остаткитѣ на Вжтрѣш. Дѣла	« 815,755 —
Сжщо отъ Финансовото Минист.	« 383,837 —
Сжщо отъ Правосъдието	« 73,739 —
Сжщо отъ Просвѣщението	« 55,638 —
Сжщо отъ Външнитѣ Дѣла	« 31,600 —
Сжщо отъ Върховното правит.	« 1,809 —

За Строител. Огдѣл. отъ об. остатки « 500,000 —
Сирѣчь израсходвани отъ остаткитѣ вѣнчко 3,211,013
лева и спестено презъ 1881 година 962,255 лева.

IV.

Отъ вѣнчко горѣказанно ясно се види че Министерствата сж се вѣсѣгоа старали да правятъ колкото по-голѣми икономии е възможно и да не иждивиятъ, освѣнь онова което е било неизбѣжно нужно; това неоспоримо се доказва отъ спестенитѣ сумми, приблизително по четири милиона лева въ годината.

Тия сумми биха останали като запасъ въ съкровището, ако да не сж се явили извънредни нужди, преимущественно по Общитѣ Згради, нужди, които не сж били съ врѣме предвидени и които е било необходимо да се направятъ.

Причината на това неприятно явление, употреблението на остаткитѣ, е безсѣмѣние, малкото опитностъ въ това отношение, и лишението отъ ясни закони по отчетността на Държавния Бюджетъ. Тоя недостатъкъ ще се попълни сега чрезъ одобряването законопроекта за отчетността на Бюджета и за напредъ отстранения отъ законния пѣтъ не ще да бѣдѣтъ възможни.

Подписаль, Министръ: Г. Д. Начовичъ.

М-ръ Начовичъ: Въ сѣщности доклада, който имавте добрина да изслушате, г-да представители, се отнася до бюджетарната коммисия.

Въ него сж обозначени израсходванитѣ сумми въ кругли числа, а не съ нужнитѣ подробности. На бюджетарната коммисия остава обаче да поиска всички подробности за освѣтление на това, което се каза въ доклада, и Министерството на Финанситѣ е на нейно расположение.

Има тука донесени готови два законопроекта. Единъ за Сметната Палата и другий за Банката. И тѣхъ ще имамъ честь да поднесъ тосчасъ на финансовата коммисия; за това моля г-на Щърбанова, секретаря на бюрото да прочете изложение на мотивитѣ за тия два законопроекта.

Секр. Щърбановъ (чете):

ИЗЛОЖЕНИЕ

на

МОТИВИТѢ ЗА ЗАКОНОПРОЕКТА

на

НАРОДНАТА БАНКА.

I.

Между учрежденията, които основа въ Княжеството управлението на Императорски Комисаръ, Народната Банка е

одно отъ най-важнитѣ, и то би принесло още по-голѣма полза, ако срѣдствата, които се дадохъ на това учреждение, бѣха били по-значителни. Оскудността на тия срѣдства ограничи обаче твърдѣ много крѣжа на дѣйствиата на Банката и направи щото ползата отъ нея за страната да е съвсѣмъ маловажна.

Малобройнитѣ операции на казаната Банка сж обаче достаточни да докажатъ голѣмата нужда, която България има отъ сериозни кредитни учреждения.

Богатствата, които съществуватъ въ Княжеството, сж неисчерпаеми; тѣ сж обаче мъртви по причина лишението отъ срѣдства за тѣхното съживяване.

Дѣятелността на челоуѣка е едно богатство, понеже той може да работи и да произвежда, но за развитието на тая дѣятелностъ се изискватъ капиталы.

Богатства сж тоже пространнитѣ бѣлгарски полета, но за да се съживятъ, нужни сж машини, работници, сирѣчь, капиталы.

Богатства сж самитѣ тия потоци, които порѣсватъ изобилнитѣ полета на отечеството ни и на които могатъ да се издигнатъ великолѣпни фабрики; богатства сж горитѣ, рудницитѣ, които чакатъ заможни експлоататоры.

Богатство е самата природа, която фаворизира развитието на земледѣлието, на винодѣлието, на скотоводството и прочее.

За вѣсичко това обаче сж нужни капиталы, сирѣчь, кредитни учреждения, банки, но банки сериозни и които да сж въ състояние да съживятъ мъртвитѣ богатства въ отечеството ни, банки, които нѣматъ за исключителна цѣль да обогатятъ тѣхнитѣ основатели, но такива, които ще иматъ за программа ползата на трудолюбивото население.

II.

Такава е програмата на Банката, която правителството на НЕГОВО СИСОЧЕСТВО жѣлае да се основе въ отечеството ни и устава на който имамъ честта да поднесъ на благоусмотрѣнието на господа представителитѣ.

Споредъ тоя уставъ, за да може властѣта съ право да упражнява едно по-голѣмо влияние върху тая банка и да дава направлението, което то мисли за най-полезното за страната, Съкровището полага една третя частъ отъ капитала.

Правата, които правителството добива въ дѣлата на банката чрезъ вписанието на една трета частъ отъ цѣлия капиталъ, се упражняватъ въ слѣдующитѣ случаи: при назначението Директора на Банката, при назначението на единъ

отъ тримата администратори и на единъ отъ тримата цензори, при назначението и на единъ комисаръ.

Освѣнъ това необходимо е съгласието на правителството за отварянието на клонове, за издаванието на банкноти, за отваряне подписка съ цѣль да се увеличи капиталътъ. Въ общитѣ събрания правителството има 10 гласа.

III.

Влиянието на властта върху управлението на Банката произтича единствено отъ внесенія отъ Съкровището капиталъ.

Съкровището е настоящия членъ на дружеството, което основава Банката и като таквъ упражнява законното влияние, което иматъ право да упражняватъ и другитѣ акционери, съразмѣрно съ вложения си капиталъ.

Другитѣ акционери не само че не се лишаватъ ни най-малко отъ правата, които имъ се падатъ, но даже тѣхния гласъ преудолжава почти на всекадѣ надъ гласа на правителството. Тѣй напримѣръ, тѣ назначаватъ двама отъ тримата администратори и двама отъ тримата цензори, и въ общитѣ Събрания тѣ иматъ двѣ трети отъ гласоветѣ: тѣ иматъ болшинството въ управителния Съвѣтъ, тѣхния гласъ, слѣдователно, преудолжава при назначението на банковитѣ служители, и Директора, за всичкитѣ законни и полезни рѣшения на тоя Съвѣтъ, не с освѣнъ изпълнителната властъ, съ една дума, тѣхнитѣ интереси сж напълно защитени отъ всека страна, и това дружество е на дѣло едно независимо акционерно дружество, въ което най-главния акционеръ, акционерътъ, който има най-главната, а въ сжщото врѣме и законна тежестъ, е Съкровището.

Властта на правителството при назначението на Директора, на единия отъ администраторитѣ и цензоритѣ е даже ограничена чрезъ условието, щото тия служители трѣбва да сж акционери на това дружество, сирѣчь да притежаватъ едно значително число акции.

IV.

Слѣдователно, Българската Народна Банка е първото опитвание въ България за основание на едно сериозно акционерно дружество, съ пълна независимостъ и въ което опекуновото на правителството се основава, не на произволъ, но на акционерскитѣ си права, опекуновство, което се упражнява само до колкото е потребно за да се осигори бъдущността и преуспѣванието на това дружество.

Преуспѣванието на това учреждение ще има най-благоприятнитѣ послѣдствия за България. То ще насърчи съ-

ставянието на други акционерски дружества, толкова необходими въ страна, дѣто капиталитѣ сж маловажни и разпръснати въ много рѣцѣ, то ще служи като училище за управлението на другитѣ подобни дружества; то ще улегчи още до една значителна степенъ разноскитѣ на правителството.

Това улечение ще стане именно чрезъ отварянето на филиали въ по-важнитѣ търговски градища.

Тия филиали ще можтъ съ врѣме да замѣстятъ правителствениитѣ казначейства; освѣнъ това, пренасянето на сумми ще се прекрати, понеже това ще може да става посредствомъ полици отъ една филиала на друга, отъ филиалитѣ до сѣдалището на Банката или до другитѣ банки въ странство.

Въ случай на нужди, когаго Нар. Събрание разрѣши на правителството да направи заеми, тия заеми ще можтъ да се дадѣтъ отъ самата Банка или да се направятъ въ странство чрезъ нейното посредство.

V.

Народната Банка, съ разрѣшението на властта, ще има право да издава и банкноти. Нѣма съмнѣние че въ това отношение властта ще е много предосторожна и че тя ще се старае да не достига никога границата, която настоящия проектъ за уставъ опредѣля. Въ първитѣ години даже количеството на банкнотитѣ трѣбва да е съвсѣмъ малко, сирѣчь само толкова, колкото е нужно за да се навикне на тѣхъ мало-довѣрчивото население, понеже нищо нѣма по зло за едно банково учреждение, отколкото недовѣрието къмъ неговата подписка.

Банкнотитѣ обаче, както всички го съзнаватъ, сж полезни книги, които нашата Банка трѣбва да има право да издава. Банкнотитѣ сж единъ видъ заемъ, който населението дава безъ лихва на Банката, като взема нейнитѣ книги намѣсто монети.

Тоя безлихвенъ заемъ увеличава капитала на Банката и прави възможно намаляването на банковата лихва. Безъ издаване на банкноти не мислимо е да се снесе лихвата на банката на 4 или 3 на сто годишно; но разбира се, че това може да се постигне само ако банковитѣ ноти вдѣхватъ пълно и неограничено довѣрие.

Къмъ това трѣбва всекога да се стремятъ усилията на управлението на Банката и на правителството.

VI.

Одѣлението на Банката за поземелния кредитъ е повикано да принесе голѣми ползи на страната.

Всекий знае, че днес по-голямата част от спестените капитали на нашата работна класа е обременена въ недвижими имуществата, въ мюлюве, и че е почти невъзможно на тия капиталисти да си набавят срѣщу тия имоти нито десетата част от стойността на тия тѣхни мюлюве.

Чрезъ отдѣлението на поземелния кредитъ ще стане за всекого възможно да преобърне въ движимъ капиталъ една част от стойността на недвижимитѣ си имоти и да употреби тоя капиталъ въ ползотворна работа.

Търговеца ще увеличи търговията си, чифликчията ще осъвършенствова земеделскитѣ си оръдия, фабрикантина ще увеличи работата си и ползата ще бѣде всеобща.

Тия сж въ кратки черти основитѣ на устава на банката, когото имамъ честта да представя на г-да представителитѣ, тъй както е той билъ одобренъ отъ Държавния Съвѣтъ.

Подписалъ: М-ръ Г. Д. Начовичъ. (Ръкоплѣскание и одобряване.)

Секр. Щърбановъ: При това има и изложение на мотивитѣ за Сметната Палата.

Въ България съществува една Сметна Палата, учредена съ единъ единадесеточлененъ законъ и поставена въ такава независимостъ, щото тя като не дава на никого отчетъ за своитѣ дѣйствиа, правителството не може да знае какво се върши въ нея.

Последния членъ на закона, който учредява казанната Палата, опредѣля, че тя, заедно съ Финансовото Министерство, ще изработи единъ подробенъ уставъ за рѣда на контрола и дѣлопроизводството, нѣ до сега тоя уставъ не е билъ изработенъ. Истина е че прѣзъ настоящата година казанната Палата е представила въ Финансовото Министерство единъ проектъ за уставъ, но той не се взелъ въ внимание.

Всичкитѣ държави, които съзнаватъ важността на една рѣдовна отчетностъ въ държавнитѣ сметки, иматъ сметни палати, които да провѣрватъ отчетитѣ на разнитѣ правителствени и общественни учрѣждения; за това и въ Княжеството една Сметна Палата е много нужна.

Нѣма съмнѣние че и господа представителитѣ сж проинкнати отъ сжитѣ убѣждения; та за това Финансовото Министерство има честта да поднесе на разглѣждане въ Народното Събрание единъ законопроектъ за по-удачното устройство на Сметната Палата въ отечеството ни.

Тоя законопроектъ опредѣля подробно начина на устройството и правата на Сметната Палата, тъй както и дѣлопроизводството при разглѣдването на сметкитѣ.

Той дава на Палатата голѣми права, като опредѣля подробно и длѣжноститѣ на нейнитѣ членове. Освѣнъ това, относително до назначенията и уволненията новия законъ туря членоветѣ на тая Палата подъ вѣдомството на Финансовото Министерство, вмѣсто подъ властта на цѣлий Министерски Съвѣтъ, понеже въ конституционни управления не може да се предположи че единъ Министръ работи безъ съгласието на своитѣ събратия. Ползата отъ това измѣнение се състои именно въ обстоятелството, че надзора ще бѣде по-рѣдовенъ, когато той лѣжи върху единъ Министръ отъ колкото когато отговорността за тоя надзоръ е разпрѣсната върху седемъ Министерства.

Тоя ближенъ надзоръ обаче никакъ не ограничава независимостта на Палатата, както всеки може да се убѣди отъ прочитанието на самия законопроектъ; той служи, на-противъ, да осигори тая независимостъ. Цѣльта на по-ближния надзоръ, който се предлага да се въведе, е само за да знае правителството какво се върши въ това учреждение и за да знае и самото това учреждение, кои сж неговитѣ обязанности спрямо Държавния Глава, Правителството и Народното Събрание.

Че тоя законопроектъ неограничава правата и независимостта на Палатата, но на-противъ, че той ги утѣква, това се доказва отъ слѣдующето:

а) Сметната Палата е длѣжна, споредъ новия законопроектъ, да дава на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО всека година отчетъ за резултата на своитѣ провѣрки. Въ тоя отчетъ, който се представя и на Народното Събрание, тя може всякога да покаже на стесненията, които би претърпяла, ако би да се случи такова нѣщо, и да изобличи по тоя начинъ нарушителна на нейнитѣ права (чл. 1 д. чл. 16 и 69).

б) Отчетниците сж длѣжни, по сжщия проектъ, да проваждатъ сметкитѣ си направо на Палатата и тя има право да глоби ония, които не би направили това; слѣдователно Палатата има пряма властъ на всичкитѣ отчетници относително до сметкитѣ (чл. 2, 21) и тоя атрибутъ на Сметната Палата съдържа въ себе си всичко щото е необходимо за постигането на нейната задача, понеже тая задача не е, освѣнъ да провѣрва сметкитѣ на отчетниците по цѣлото Княжество.

в) За окончателното опредѣление на едно истекло упражнение отъ бюджета изисква се съдѣйствието и опредѣлението на Сметната Палата, опредѣление, което се поднася на Народното Събрание (чл. 64. 65).

Съ приемането на тоя законопроектъ Сметната Палата се преустройва, нейнитѣ права и нейнитѣ длѣжности се

опредѣлять точно и всѣки ще знае какво се очаква отъ това учреждение, както и то само ще знае какво Държавата очаква отъ него.

Полаганието Сметната Палата въ състояние да изпълнява съ по-голямъ успѣхъ обязанноститѣ, които лѣжатъ на нея, е безъ съмнѣние единъ голѣмъ успѣхъ въ Страната и ще има за послѣдствие да осигори правилността въ Правителственнитѣ сметки, за това и азъ нѣмамъ съмнѣние, че господата представители ще обрнѣтъ благосклонното си внимание къмъ тоя проектъ.

Подписалъ: Министръ Г. Д. Начовичъ.

Мин. Начовичъ: На тоя часъ пристигна г-да Представители, първий докладъ, за който ви говорихъ по-преди и именно доклада върху финансовата програма на Министерството, сирѣчь това което Правителството е направило до сега и което мисли да направи за напредъ съ съгласието на Народното Събрание.

Моля г-на Църбанова да прочете и него.

ПЪРВИ ДОКЛАДЪ

на

НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

по

ФИНАНСОВОТО УПРАВЛЕНИЕ НА КНЯЖЕСТВОТО.

I.

При отварянето първата сесия на произлезлото отъ свободнитѣ избори на населението Народно Събрание, считамъ за свой приятенъ дългъ да представя на Господа народнитѣ представители единъ отчетъ за всичко щото се е извършило въ послѣднѣо време въ Финансовото Министерство, както и за оново което се мисли да се постигне, ако обстоятелствата дадатъ своето съдѣйствие.

Девизата, която това Министерство е имало постоянно предъ очи въ своитѣ дѣйствия, е била: да постави Финансовото Управление върху здрави основи и да направи по тоя начинъ възможно въвеждането въ отечеството ни на ония икономически начала, които сж направили силата и щастieto на напредналиятъ народи.

Бѣше едно време, когато даждiето значеше събличанье на населението въ полза на единъ жестокъ владѣтель.

Това време се измина даже и за насъ Българитѣ; ако и не отодавна. Днесъ даждiето е една помощъ, която всѣкий гражданинъ дава споредъ състоянието си за удовлетворение на общитѣ нужди на отечеството. Отъ това начало произтича,

че правителството, съ съдѣйствието на народнитѣ прѣдставители, треба да се грижи за да изнамерѣ средствата, чрезъ които даждiята да падатъ на всѣчки Граждани равномерно съ силитѣ на всѣкиго; а отъ друга страна, отъ тоя истинъ принципъ произлиза и задължението, щото събираньето на даждiята да се прави икономически и честно, и употреблението на държавнитѣ доходи да става правилно и законно.

Тая е била цѣльта къмъ която Финансовото Министерство се е стремилъ въ послѣднѣото врѣме, и нейното постиганье се е гонило чрезъ мѣрцитѣ, които сж се взели до сега, както и съ законопроектитѣ, които ще ви се представятъ въ настоящата и въ идущитѣ сесии.

II.

Едно отъ главнитѣ преобразования, които НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО благоволи да направи, е преобрѣщанieto на дѣсятъга въ поземеленъ налогъ. Десятъчната система е една отъ най-лошитѣ системи и тя е отдавна унищожена отъ всѣкитѣ народи въ които властѣта се грижи както за щастieto на населението, тѣй и за реда въ Финансовото Управление; тая система се унищожѣ и въ Южна България.

Единъ отъ основнитѣ икономически принципи относително до даждiята е, че трѣбва да се събиратъ безъ да отеготяватъ даноплатеца и че трѣбва да постигва въ съкровището всичко което излѣзе отъ ржката на сжщия даноплатецъ.

Десятъчната система бѣше съвършенно противна на това начало. Съ нея работното население се отегчаваше извънредно много и една голѣма частъ отъ това, което даноплатеца даваше, се губише по единъ или по други начинъ. Населението се отеготяваше като бѣше принудено да държи производенията си на голото поле, изложени на дѣждове и въ опасностъ да се повредятъ, и още, като бѣше принудено да пренася единъ пжтъ ошура на житото и ичикиа си и проч. а втори пжтъ ошура на мисиритѣ си на далеко и въ най-работното време, когато трѣбваше да се грижи за новитѣ си сеидби. — Не по-малко е вамъ извѣстно, че както преди освобождението ни тѣй и послѣ, когато тая данъчна система се повърна въ отечеството ни, населението даваше по-вече отъ колкото получаваше съкровището.

Освѣнъ това, самия принципъ на тая данъчна система е лошавъ.

Споредъ тоя принципъ всѣкой дава една десета частъ отъ производенията на полетата си безъ да се вземе въ внимание, че за да произведатъ сжщото количество едни полета изискватъ по-вече трудъ, по-вече работа и слѣдователно, по-вече разносѣки отъ колкото другитѣ. Нѣма съмнѣние че нашитѣ освободители бѣха дълбоко проникнати отъ тия лоши страни на десятъчната система, когато тѣ я унищожиха съ вътхиванието си въ България. НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО отъ ново я унищожѣ за всѣкога съ Височайшия си Указъ отъ 9 Юний тая година и я замѣсти привременно съ поземелното даждiе.

Истина е че успѣха въ това отношение щеше да бѣде още по-голямъ ако, вмѣсто поземелното даждие, тѣй както се то въведе съ горѣказанния Указъ, бѣше се въвело едно даждие основано на кадастрови изчисления.

Такова нѣщо е обаче за сега невъзможно въ отечеството ни. За направата на кадастера се изисква дълго време, много разноси и особено единъ достоенъ и опитенъ персоналъ, отъ когото по злощастие страната се лишава по настоящемъ. До когато обаче това стане възможно съществуващия днесъ законъ удовлетворява напълно днешнитѣ нужди на страната. Той отговори на казанитѣ нужди и по тая причина, че съкровището знае отнапредъ какво трѣбва да отчаква отъ това даждие и има възможностъ да съставлява единъ точенъ и редовенъ бюджетъ, както се прави въ всичкитѣ народи, които се радватъ съ добро управление.

Нововъведената данъчна система има и едно друго преимущество отъ голѣма важностъ, и това преимущество е, че тя насърчава развитието на земледѣлието. Споредъ тая система една община плаща все същото колкото тя да работи и да произвежда. Отъ това излиза че веѣка община има интересъ да работи по-вече, да произвежда по-много за да намали процента си на поземелния налогъ. Земя за работене има достатъчно въ отечеството ни, не помалко има и сръбства за работене, понеже цѣлѣта на земледѣлческитѣ каси е да улесняватъ ония земледѣлци, които се нуждаятъ отъ парична помощъ.

Най-послѣ, преобразованъето за което се говори, спистява на страната ежегодно по-вече отъ половинъ милионъ лева, които съ предишната данъчна система се издавяваха безъ полза за съкровището и за даноплатцитѣ. Презъ 1880-та година Министерството е ассигнувало за контролоритѣ, които ходиха да броятъ снопитѣ по нивята, по-вече отъ 130 000 лева и за възнаграждение на общинитѣ, които се грижаха за това исто преброяване, по-вече отъ 436 000 лева, сирѣчь близо 567 000 лева. За 1881-ва година ассигнуваната сума за контролоритѣ възлизаше на 290 000 лева, сирѣчь два пѣти по-вече отъ колкото въ предишната година, а за възнаграждение на общинитѣ е било забравено да се предвиди въ бюджета съответствующата сума, ако и закона да го постановява формално и общинитѣ да иматъ право да го дирятъ, както и много отъ тѣхъ го дирятъ.

Съ една дума, отменяването на ошура има за слѣдствие както ползата на съкровището и ползата на населението, тѣй и развитието на земледѣлието и разбогатяването на отечеството ни.

III.

Даждието което има нужда отъ преобразование, то е вергията съ нейнитѣ подраздѣления на емлякъ, теметуатъ и иджаръ. Тѣй както е днесъ, това даждие тѣжи исклучително върху притежателитѣ на недвижими имоти, а ония които нѣматъ такива имоти, но разполагатъ съ движими имуществва и правятъ обширна търговия, тѣ лесно могатъ да се избавятъ отъ данъчната тежоба. Истина е, че теметуата

има за цѣлъ да се косни и до тѣхъ, но той тѣжи и на притежателитѣ на недвижими имоти, и за неговото расхвърлюване не съществува никаква здрава и справедлива основа. За това е време да се промисли за преобразованието на това даждие и за неговото туряне върху по-рационални основи.

Начина по който се то налага днесъ е неправиленъ, и трѣбва да се прекъсне по-скоро и замѣни съ другъ по-разуменъ начинъ.

Окупационното правителство бѣше изработило единъ правилникъ за това даждие и за оцѣненито на недвижимитѣ имуществва. Но благодарение слабостта на тогавашното правителство, както и на несполучливото съставяне на оцѣночнитѣ комиссии, описанието и оцѣненито на имотитѣ остана безъ послѣдствие и третото Министерество заповѣда да се взематъ за основа на това даждие турскитѣ данъчни книги; отъ това произлѣзоха голѣми бъркотии, на които слѣдствието бѣше голѣмитѣ недобори и постояннитѣ оплаквания отъ страна на обезправданитѣ. И наистина, послѣдната война докара въ недвижимитѣ имоти такава промѣна, штоо предишнитѣ тевтери неможатъ да се взематъ за основа на даждията.

Много села се разрушиха, много градища пострадаха, много имоти промѣниха стопанитѣ си, и почти всичкитѣ претърпяха измѣнения въ стойността си. Въ ония градища на които обстоятелствата благоприятствоваха на развитието имъ, стойността на имотитѣ стана десетъ и двадесетъ пѣти по-голямъ; ония на противъ, които обстоятелствата не фаворизираха или които пострадаха отъ промѣненито, тѣхнитѣ имоти изгубиха стойността си. По всичкитѣ тия причини, турскитѣ тевтери немогатъ да служатъ по-нататъкъ за основа на вергията и е необходимо да стане нѣкое преобразование въ това отношение, преобразование което ще се предложи съ всичкитѣ му подробности на бюджетарната комисия.

IV.

Преобразованията които се въведоха и които ще слѣдватъ да се въведатъ въ данъчната система изискватъ и едно промѣнение въ системата на събирането на тия даждия. Както това ще се изложи подробно при представяннето на законопроекта за Бирницитѣ, днесъ събирането на данъцитѣ е възложено на кметоветѣ подъ надзора на Окржжнитѣ Съвети.

Въ градоветѣ кметоветѣ сѣ толкова притоварени съ други работи, штоо събирането даждията е за тѣхъ послѣдния обязанность; а въ селата кметоветѣ нѣматъ нѣкния авторитетъ за да изпълняватъ тия свои обязанности съ желателната точностъ.

Освѣнъ това, по-вечето кметове въ селскитѣ общини като сѣ безкнижни, тѣ немогатъ да водятъ никаква правилна отчетность и провѣриванъето както и сключаването на смѣткитѣ представлява най-големитѣ затруднения. Интересна на

Държавата обаче е да сж всекога смѣтките чисти и прави, па ако ще би за тая цѣль и да се направятъ нѣкои по-голѣми жертви, понеже такива жертви се покриватъ стократно чрезъ вѣрността и редовността въ отчетността.

Въвеждането обаче на Бирниците въ Княжеството, както ще се докаже отъ послѣ, не само че нѣма да увеличи, но на-противъ ще намали разносикитѣ, които се правятъ сега за събирането на даждията.

Споредъ днешната метода, кметовѣтъ събиратъ даждията и ги предаватъ на казначействата безъ да искатъ отъ съкровището никакво възнаграждение; тѣмъ е обаче оставена свобода да се възнаграждаватъ безконтролно отъ даноплат-цитѣ, както имъ е угодно, и никой неоспорва че по тоя начинъ голѣми злоупотребления могатъ да се вършатъ.

Това обаче което влиза неправилно въ джоба на единъ кметъ е една несправедна загуба за даноплатеца и служи още отгоръ и за деморализуването на населението, което е изложено да вижда въ първото лице на общината си единъ официаленъ злоупотребителъ.

Освѣтъ това, кметовѣтъ като сж избираеми и правител-ството като нѣма надъ тѣхъ нуждната властъ, събирането на даждията става съвсемъ нередовно и съкровището тѣгли загуби и ще тегли още по-вече такива загуби когато нуж-дитѣ на страната се увеличатъ. Опитъ е доказалъ че недо-боритѣ не иматъ за причина несъстоятелността на дано-платцитѣ, но немарливостта на кметовѣтъ; за това и зада-чата на Бирниците ще бѣде не да тежатъ върху населението, но да иматъ по-вече грижа за събирането даждията и осо-бено да държатъ по-редовна отчетностъ.

Никой не оспорва, че една правилна отчетностъ въ дохо-дитѣ и расходитѣ на една Държава е едно отъ първитѣ условия за напредѣтъ въ страната, и че неправилноститѣ въ държавнитѣ смѣтки е единъ изворъ на слабостъ и нещастия. Безъ редовни смѣтки бюджета е нѣщо немислимо и безъ бюджетъ то е анархия въ Държавата.

По тая причина необходимо е даждията да постѣпватъ редовно презъ годината и недобори да не съществуватъ, освѣтъ въ незначителни размѣри. Само подъ такива условия ще е възможно да се сключватъ годишнитѣ смѣтки скоро слѣдъ истичането на годината, и да се предаватъ на об-сѣждане на народнитѣ представители: нѣщо което до сега не е могло да стане.

За да се постигне единъ такъвъ редъ въ Финансовото-Управление е необходимо, слѣдователно, да се въведе въ Княжеството системата на Бирниците.

V.

Ще се представи на благоусмотрението на Г-да Народ-нитѣ Представители и единъ законопроектъ за Отчет-ността на Бюджета.

Истина е, че такъвъ законъ съществува вече въ Княже-ството, но той е не само непълненъ, но въ по-голѣмата си частъ непонятенъ.

Новия законопроектъ напoтивъ се отличава съ ясността си, и ще може да служи като ръководство при съставянето на Бюджета, при събирането доходитѣ, при исплащането на расходитѣ и проч.

Ако Г-да Народнитѣ Представители го одобрятъ, нѣма съмнѣние че съ него ще се въведе голѣмо преобразование въ отчетността на съкровището както и въ контролира-нето на доходитѣ и расходитѣ, като се опредѣли особено и отговорността, която лѣжи на распоредителитѣ на дър-жавнитѣ сумми и на отчетниците.

VI.

Г-да Народнитѣ Представители ще забѣлѣжатъ още и едно преобразование въ тазгодишния бюджетъ. Предишнитѣ бюд-жети, които сж минавали презъ Народнитѣ Събрания, сж се отличавали съ своята краткостъ и слѣдователно съ своята тъмнота, и особено съ своето лишение отъ методично сгру-пирване на расходитѣ, сгрупиране което да позволява едно сравнение между расходитѣ по разнитѣ отрасли на управлението. Въ тазгодишния бюджетъ министерствата, като отдѣлиха разнитѣ родове разноси и като сгрупи-раха всеки родъ въ особени рубрики, направиха бюджета по-ясенъ. Тѣй напpимѣръ, отдѣлиха се обыкновеннитѣ до-ходи и расходи отъ извънреднитѣ, отдѣлиха се тоже расхо-дитѣ по личнитѣ състави на учрежденията отъ ония за ве-щественнитѣ нужди и проч. и най-послѣ се представи всеко едно учреждение отдѣлно. По тоя начинъ, както представи-телитѣ тѣй и народа ще иматъ възможностъ да си съста-вятъ едно вѣрно понятие за всеки клонъ на управлението и за жертвитѣ които се правятъ за всеко едно учреждение. Освѣтъ това, въ сѣщия бюджетъ се представятъ по глави и статии и кредититѣ, които сж се искали за 1882 година, сирѣчь разносикитѣ, които сж били нуждни за презъ тая го-дина. Това добавление прави възможно да се вижда, безъ всяко затруднение, увеличенията и намаленията на разно-скитѣ отъ една година на друга, и г-да представителитѣ ще иматъ възможността да искатъ обяснения и да си даждѣтъ отчетъ за нуждата или ненуждата на увеличенията, които би се искали, за презъ идущата година.

VII.

Финансовото Министерство е изработило още и единъ зако-нопроектъ за преобразоването на днешната Народна Банка, законопроектъ, който се разгѣда тщателно отъ Държавни Сѣвѣтъ и получи пълното негово одобрение.

Нуждата за една Народна Банка, поставена въ по-добри условия отъ сегашната, се осѣща толкова силно, щото е из-лишно да се доказва отново тая нужда. Всекий види че ако днесъ търговията се намира въ незавидно положение, един-ственната причина е лишението отъ кредитни учреждения.

Освобождението на България тури народа ни въ условия съвършено различни отъ ония, въ които той се намираше по-

преди; политическото възраждане на отечеството ни влече слѣдъ себе си и неговото икономическо възраждане и както едното тъй и другото трѣбва да се подкрѣпятъ чрезъ съответствующитѣ мѣрки. За подкрѣпление на икономическото ни възраждане е необходимо кредитни учреждения, които да мобилизиратъ съществуващитѣ богатства въ страната и да дадѣтъ животъ на земледѣлнето, търговията и индустрията.

Народната Банка, тъй както тя ще се преобразува, е повикана да съдѣйствува за икономическото възраждане на България.

УІІІ.

Слѣдъ това кратко изложение за дѣлата на Финансовото Министерство презъ послѣдното време, и за неговитѣ намѣрения за въ бѣдуще, изложение, което ще се допълни и въ секциитѣ на Народното Сѣбрание при разгледанieto на бюджета и на законопроектитѣ, които ще се представятъ на г-да Народнитѣ Представители, не остава друго освѣнъ да прося съдѣйствието на Сѣбранието за тщателното разгледане и приемане на казанитѣ законопроекти и за одобрението на горѣизложената программа.

Министръ Г. Д. Начовичъ.

М-ръ Начовичъ: Г-да! Ползувамъ се отъ този случай да обявя публично на Нар. Сѣбрание, че ако е било възможно да се извършватъ реформитѣ и преобразованията, и да се приготвятъ други нови, които имахъ честта да представя на Нар. Сѣбрание въ доклада, когото г-нъ Щърбановъ прочете, то се дължи до една голѣма степенъ на съдѣйствието, което намѣри Финансовото Министерство въ Сѣвѣтника си, г-на Кейе.

Аневъ: Предлагамъ, да се даде 10 минути почивка.

Предсѣдателъ: За 10 минути почивка.

(Послѣ распусти.)

Предсѣдателъ: Г-да народнитѣ прѣдставители искатъ ли да се прочетѣтъ законопроектитѣ за Народната Банка и Сѣмѣтната Палата или не?

Г. Геровъ: Понеже ги имаме всички въ себе си и имаме време утрѣ, то всѣки може да ги прочете.

Предсѣдателъ: Въпросътъ е, щомъ се прочетѣтъ, тогава ли ще се прѣпратятъ на комисиятъ, които сѣж опредѣлени да разгледатъ тѣзи законопроекти? Желаетъ ли Нар. Сѣбрание да се прочетѣтъ, или да се препратятъ право на комисиятъ.

Д-ръ Цачевъ: Азъ мисля, че прочитанieto е излишно, тъй като има комисии, на които да се препратятъ за изучаване. За това да се дадѣтъ на тѣхъ, и тѣ ще постѣпятъ тъй, както ни указва правилника за вътрѣшния редъ.

Предсѣдателъ: Не желаетъ ли Народното Сѣбрание да се четѣтъ? (Гласове: Не желаетъ.) Ще каже, че на право да се пратятъ на комисиятъ. Който желаетъ да се прочетѣтъ сега да си дигне ръката. (Никой.)

М-ръ Начевичъ: Понеже Нар. Сѣбрание одобрява да не се четѣтъ тукъ законопроектитѣ, понеже тѣ сѣж напечатани и всѣки може да си ги чете въ дома, то азъ ще си позволя да обявя, че и другитѣ законопроекти, които ще излизатъ тия дни изъ печатницата ще ги проводѣ на право въ комисията, за да може едновременно всичкитѣ да ги разгледатъ и въ същото време ще ги раздамъ и на г-да представителитѣ заедно съ изложението на мотивитѣ.

Предсѣдателъ: Има едно съобщение отъ г-на М-ра на Финанситѣ, съ което ни прѣпраща единъ указъ за внесени нѣкои законопроекти въ Нар. Сѣбрание.

Секретаръ Щърбановъ (чете):

Министерство на Финанситѣ
отдѣление Счетно
№. 32378
Декемврий 21 день 1882 г.
г. София.

Господину Предсѣдателю на Нар. Сѣбрание!

При това честь вмамъ да Ви препратя, г-не Предсѣдателю, завѣренъ преписъ отъ указа на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО отъ 18-ий того подъ № 889, съ който се внася за разгледане въ Нар. Сѣбрание »законопроектъ за отчетността по бюджета» за свѣденіе.

Министръ: Г. Д. Начевичъ.

Главенъ Секретаръ: Д. Поповъ.

за Началника на одѣлението: И. Наумовъ.

УКАЗЪ

№. 889

НИЙ АЛЕКСАНДРЪ І.

Съ Божия милость и народната воля
Князь на България.

По предложението на Нашия Финансовъ Министръ, представено Намъ съ докладътъ му отъ 16-й декемврий т. год. подъ № 31480.

ПОСТАНОВИХМЕ И ПОСТАНОВЯВАМЕ:

І. Да се внесе за разгледане въ Нар. Сѣбрание приготвения отъ Нашия Министръ на Финанситѣ законопроектъ за отчетността по бюджета.

II. Исполнението на настоящий указъ възлагаме на Нашия Министръ на Финансите.

Издаденъ въ Нашия Дворецъ въ София на 18 декемврий 1882 год.

На първообразното съ собственната ръчка на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО написано:

АЛЕКСАНДРЪ.

Приподписалъ, Министръ на Финансите:

Г. Д. Начовичъ.

Аневъ: Тъй като избранитѣ комисии финансова и бюджетарна неможтъ скоро да свършватъ и представатъ докладитѣ си на Нар. Събрание, то мисля, че въ четвъртъкъ — както е определено споредъ правилника — не може да има заседание, освѣнъ ако прошетарната комисия пригответи нѣщо. Тъй щото би предложилъ първо заседание да бѣде подиръ празниците.

Д-ръ Цачевъ: Азъ мисля, че прошетарната комисия, ще има въ четвъртъкъ да ни съобщи по прошенията, които сѣ постигнали до Нар. Събрание. Заради това настоявамъ да стане заседание въ четвъртъкъ.

Председателъ: Сега предложението на г-на Анева е, въ четвъртъкъ да не става заседанието, освѣнъ ако прошетарната комисия има нѣщо да предложи на Нар. Събрание, а ако може да се пригответи нѣщо, г-нъ Аневъ мисли, че трѣбва да стане заседание. Прошетарната комисия, какво мисли?

Докладчикъ Вошнаковъ: Пригответа е, и още ще пригответи прошетарната комисия нѣщо, което ще изложи въ

четвъртъкъ. Затова, азъ съмъ на мнѣние, да има заседание въ четвъртъкъ.

Председателъ: Така щото въ четвъртъкъ безъ друго ще имаме заседание въ определеното врѣме, т. е. на единъ часътъ послѣ пладнѣ, и на дневний редъ ще имаме докладъ на прошетарната комисия.

Нѣкои депутати искатъ отпущъ за презъ празниците.

Секретаръ Щърбановъ: (Чете:)

До г-на Председателя на III Обикновено Нар. Събрание.

Прошение отъ представителитѣ на Кюстендилский Округъ, Величка Х. Ангеловъ отъ Дупница и Тричко Батановски отъ Радомиръ, за петодневенъ отпущъ. Съгласно съ чл. 40 отъ правилника за вътрѣшния редъ на Събранието, молимъ вашето распоряждане да ни се позволи петодневенъ отпущъ презъ врѣмето отъ 23 до 27 тек. декемврий включително, за да си идемъ презъ празниците у дома.

Величко Х. Ангеловъ.

Тричко Батановски.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание просбата на г-да Величко Х. Ангеловъ и Тричко Батановски? (Приема се). Следователно, на тѣзи двама депутати се дава отпущъ отъ 23 до 27 декемврий включително, и се надѣвамъ, че на определеното врѣме, тѣ ще бѣдѣтъ пакъ тукъ.

Тъй като днесъ друга работа нѣма; затова, ако Нар. Събрание желае, може да се затвори заседанието. (Гласове: да се затвори). Има ли нѣкой да предложи нѣщо. (Нѣма). Заседанието се закрива и въ четвъртъкъ на единъ часъ послѣ пладнѣ ще имаме заседание.

(Конецъ въ 3 часа и 50 мин. послѣ пладнѣ.)

Председателъ: **Варненско-Преславский Симеонъ.**

Секретари: **Н. Шивачовъ.**
И. Ц. Щърбановъ.

Подпредседатели: **Иванъ Симеоновъ.**
А. Т. Минчовъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**